

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Det Danske Samfund

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Det Danske Samfund", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1839_628-intro-shoot-idm97.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Oplæg i Danske Samfund

De fire oplæg fra Danske Samfund danner et billede af foreningens hovedemner og program. Grundtvigs første prøveoplæg beskriver hans tro på, "at hele *Folkelivets* Hemmelighed stikker i en *levende* Brug af *Modersmaalet* til Andet end Hverdags-Snak" (s. 450). Gennem "en levende Sammenvirkning" skal foreningen vække interessen for "det *Danske Folkeliv*, dets værdige Fortsættelse og hensigtsmæssige Benyttelse" (s. 447), og Grundtvig ønsker, at "det *levende Ord* paa *Modersmaalet* igien faaer Magt og Ære" (s. 452).

*Begreberne om modersmål og folkelighed indgik allerede i Grundtvigs tankeverden fra 1815, hvor han udviklede en national bevidsthed, som både udsprang fra Danmarks tab af Norge i 1814 og hans begyndende arbejde med *Rimkrøniken* fra 1815 (Bugge 1968, bind 1, s. 19). Ideerne om "modersmålets betydning som udtryk for et folks identitet" og om historisk erkendelse som den vigtigste del af al oplysning opstod også i denne tid (jf. Bugge 1983, s. 12). Grundtvig mente, at man kun gennem modersmålet kunne blive et oplyst og dannet menneske, og at det danske sprog, folkesproget, skulle afløse latin som dannelsessprog.

Oplægget fra den 23. april handler om, at danskerne har glemt deres egen folkelighed, da de har foretrukket det fremmede frem for det danske (s. 454). Folkeviserne, som er et bevis på, at der fra middelalderen fandtes en "egen Livskilde" hos danskerne, skal frem fra gemmerne, da man ved at tale og synge på gammelt dansk "skal mærke, vi er endnu i Grunden de Selvsamme, som for tusind og totusind Aar siden" (s. 455 og 457).

Holger Danske og hans genkomst ved Ingemanns digtkreds fra 1837 er temaet for oplægget den 30. april, og den 21. maj beskriver Grundtvig sit ønske om, at folket igen skal blive bekendt med de gamle nordiske guder.

Danskhed, folkelighed, modersmål, folkeviser, Holger Danske og de nordiske guder var således emnerne for de første møder i Danske Samfund. De i artiklen trykte oplæg havde også til formål at vise, hvordan Grundtvig forberedte sig skriftligt, men læseren måtte forstå, at ordene fik et "friere Sving" ved møderne (s. 444).